

ТЕАТРАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ ВИХОВАТЕЛЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Прокудіна Наталя Василівна
вихователь гуртожитку № 2
Житомирський агротехнічний фаховий коледж
м. Житомир, Україна

Вступ. Професійна діяльність, спрямована на створення, розвиток та коригування образу (іміджу) окремої людини, групи людей або організації в очах громадськості називається іміджмейкінгом.

Це комплексний процес, який поєднує в собі елементи психології, маркетингу, комунікаційних технологій та дизайну. Мета іміджмейкінгу-сформувати у цільовій аудиторії таке сприйняття об'єкта, яке допоможе йому досягти поставлених цілей (успіху в кар'єрі, популярності, підвищення продажів, здобуття довіри тощо).

Театральна педагогіка – це міждисциплінарний напрям, що використовує засоби театрального мистецтва (акторську майстерність, режисуру, сценічний рух) як інструменти виховання та навчання.

В контексті професійного іміджу вихователя це не про «гру на сцені», а про розвиток здатності бути переконливим, емоційно виразним та гнучким у повсякденній роботі з дітьми та колегами.

У цій статті досліджено специфіку формування іміджу вихователя в освітньому середовищі. Автором виокремлено ключові складові професійного образу: від зовнішнього вигляду до рівня експертності та особистих рис. Особливу увагу приділено театральній педагогіці як інструменту розвитку педагогічної майстерності, що дозволяє вихователю ефективно вдосконалювати навички спілкування, креативність та емоційну стійкість.

Мета. Стаття спрямована на аналіз концепції іміджмейкінгу в роботі педагога та обґрунтування методичних можливостей застосування театральних технік для вдосконалення професійного іміджу вихователя.

Методи дослідження. Для дослідження теми іміджмейкінгу та театральної педагогіки варто поєднати класичні наукові підходи з методами вивчення практичного досвіду.

По-перше, було вивчено психолого-педагогічну та мистецтвознавчу літературу для уточнення понять «імідж», «іміджмейкінг» та «театральна педагогіка», далі – проведений порівняльно-зіставний аналіз різних підходів до формування іміджу (наприклад, традиційного та засобами театру), а на основі цього були виведені спільні риси та особливості впливу театральних методів на професійні якості вихователя.

Застосовувалось також анкетування вихователів для з'ясування їхнього ставлення до власного іміджу та знань про театральну педагогіку, проводився аналіз поведінки, мовлення та емоційних реакцій педагогів у процесі їхньої професійної діяльності.

Особливо цікавим є специфічний метод – використання рольових ігор або кейс-стаді для вивчення того, як вихователь «приміряє» на себе різні професійні ролі.

Результати та обговорення. Процеси модернізації сучасної освітньої галузі зумовлюють підвищення вимог до професійного іміджу вихователя, який сьогодні розглядається як ключовий детермінант успішної педагогічної взаємодії. Роль педагога вийшла за межі простої передачі знань; він став центральною постаттю, що транслює культурно-етичні та соціальні орієнтири, формуючи фундамент довіри в системі "дитина–батьки–вихователь". Проте обмеженість традиційних методик підготовки часто залишає поза увагою розвиток артистизму та комунікативної адаптивності фахівця. Це зумовлює гостру потребу у впровадженні інноваційних інструментів іміджмейкінгу, серед яких стратегічного значення набуває театральна педагогіка.

Таблиця 1

Основні інструменти театральної педагогіки

Напрямок	Що саме розвиває	Результат для іміджу
Сценічна мова	Дикція, тембр, інтонаційна виразність, сила голосу.	Впевнений, приємний голос, який діти слухають із

		задоволенням.
Пластика та міміка	Жестикуляція, постава, контроль над виразом обличчя.	Створення образу відкритої, доброзичливої та енергійної людини.
Психотехніка	Емоційна саморегуляція, розвиток емпатії та уяви.	Здатність зберігати спокій у стресі та щиро відчувати настрій дитини.
Акторська імпровізація	Швидкість реакції, творче мислення.	Вміння цікаво вийти з будь-якої нестандартної ситуації на занятті.

Вихователь за своєю суттю є «транслятором» цінностей. Якщо цей транслятор нудний або затиснутий, інформація не дійде до адресата. Театральна педагогіка допомагає подолати: страх публічного виступу перед батьками чи колегами, професійні маски, коли вихователь стає занадто суворим або штучним, і нарешті – через ігрові методики педагог знаходить нове джерело енергії у творчості.

Театральна педагогіка – це стиль життя вихователя: коли використовуються елементи театралізації для залучення дітей до навчання, правильно розставляються акценти в групі, щоб керувати увагою аудиторії, використовуються рольові ігри для вирішення суперечок між дітьми.

Питання становлення професійного образу педагога перебуває у центрі уваги багатьох вітчизняних та іноземних дослідників. Зокрема, О. Дубасенюк та І. Бех розглядають імідж крізь призму нерозривного зв'язку між особистісним зростанням та фаховим становленням. Важливість творчого складника та здатності до самовираження акцентує А. Федорович, визначаючи ці риси як фундаментальні для майстерності вихователя.

Фундаментальне значення для розуміння механізмів соціальної презентації мають праці Е. Гофмана, тоді як потенціал театрального мистецтва у розвитку особистості ґрунтовно представлений у концепціях А. Боалю. Роль театральної педагогіки як дієвого інструменту шліфування комунікативної культури та креативності педагогів знаходить своє підтвердження у наукових доробках Г. Локаревої та С. О'Ніл.

Іміджмейкінг у структурі діяльності вихователя постає як свідоме

моделювання гармонійного професійного образу, що синтезує візуальну естетику, культуру спілкування та внутрішні ціннісні орієнтири. Центральним елементом цього процесу є майстерність самопрезентації та емоційна лабільність, які забезпечують продуктивний діалог із вихованцями.

Ефективним інструментарієм у цьому розрізі виступає театральна педагогіка, що інтегрує методику драматичного мистецтва в освітню площину. Через механізми імпровізації, рольового моделювання та сценічної дії вона стимулює розвиток артистизму, креативності й емоційної емпатії педагога. Спираючись на концепцію Августо Боаля, можна стверджувати, що театральні практики дають змогу фахівцеві не лише рефлексувати над власною поведінкою, а й свідомо трансформувати соціальні та професійні моделі взаємодії.

Водночас, спираючись на підхід С. О'Ніл, варто зауважити, що методи драматизації стимулюють глибоку залученість особистості в комунікативні процеси, суттєво підвищуючи рівень її адаптивності у спілкуванні. На основі цього можна стверджувати, що театральна педагогіка є стратегічним ресурсом іміджмейкінгу, оскільки забезпечує органічне поєднання індивідуальних характеристик педагога з вимогами його професійної ролі

Висновки. Отже, професійний імідж є критично важливим фактором успіху вихователя в умовах сучасної педагогічної взаємодії. Його формування вимагає цілеспрямованої роботи над артистичними та особистісними характеристиками фахівця. У ході роботи доведено, що потенціал театральної педагогіки дозволяє ефективно моделювати позитивний образ через розвиток емоційної чутливості та креативності. Перспективним вектором подальших студій є розробка та апробація практичних алгоритмів інтеграції елементів театального мистецтва в освітній процес підготовки вихователів, що стане запорукою їхньої високої комунікативної культури та професійної спроможності.

Резюмуючи, підкреслимо, що іміджмейкінг визначає якість професійної самопрезентації вихователя та ефективність його контактів із вихованцями.

Використання методів театральної педагогіки обґрунтовано як продуктивний шлях до вдосконалення емоційної та сценічної культури педагога. Розвиток його творчих здібностей стає невід'ємною умовою створення гармонійного іміджу. Майбутні дослідження мають бути зосереджені на практичному втіленні театральних методик у програмах професійного вдосконалення вихователів закладів освіти

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бех І. Д. Особистісно орієнтоване виховання: сучасні підходи : монографія. Київ : Либідь, 2018. 280 с.
2. Вдович С. О. Театральне мистецтво як засіб розвитку творчої особистості педагога. *Освітній простір України*. 2023. № 1. С. 112–118.
3. Дубасенюк О. А. Професійна підготовка педагога: теоретичні та методичні засади : монографія. Київ : Інтерсервіс, 2019. 320 с.
4. Йокоб А. М. Формування професійного іміджу майбутнього вихователя засобами театральної педагогіки. *Педагогічні науки*. 2024. № 2. С. 45–51.
5. Локарьова Г. В. Театральна педагогіка в системі професійної підготовки майбутніх педагогів : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 300 с.
6. Федорович А. Педагогічна майстерність і самовираження педагога : монографія. Львів : Сполом, 2020. 256 с.
7. Черненко Н. В. Театральна педагогіка у формуванні педагогічної майстерності майбутніх вихователів. *Інноваційна педагогіка*. 2021. № 38. С. 78-83.